

Seznam příloh

1.1 Příloha 1 – Nestrukturovaný rozhovor s učitelí

rozhovor s UČŠBH2

V jakém ročníku vyučujete?

Já každý rok učím v jiné třídě a letos učím devítku. V deváté třídě se střídáme, takže já učím každý druhý týden. Střídám se s další kolegyní.

Podporujete ve svých hodinách výchovu k vlastenectví?

Já bych řekla, že ano. Snažíme se nějakým způsobem. Jestli to má být jenom čeština, my totiž máme i vlastivědu, takže upozorňujeme na různé české významné osobnosti, na které můžou být hrdí. A co se týká češtiny, samozřejmě je upozorňujeme na to, že jednak to, že se učí druhý jazyk, tak si obohatí slovní zásobu. A tím, že se učí nový jazyk, tak získávají něco navíc. Něco navíc i ve smyslu, že třeba i kdyby se potom učili jiné jazyky, tak to pro ně bude jednodušší, protože nějakým způsobem už mají zkušenost s učením dalšího jazyka, kromě angličtiny, který je pro některé jako mateřský jazyk. Protože je pravda, že v některých rodinách, které jsou tam poměrně často zastoupené, kde jeden z partnerů je cizinec, tak od malička mluví anglicky.

Snažíme se, aby cítili hrdost i na to, že to dávají každou tu sobotu, i když chápeme, že to pro ně třeba je těžké, ještě v sobotu jít znovu do školy, ale chceme, aby si byli vědomí, že to má svoji hodnotu, ten čas, který tomu věnují. Naučí se něco, co je důležité. Aspoň na to tak věřím, takže doufám, že to reflektují i na ně.

Jakým způsobem podporujete výchovu k vlastenectví? Mohla byste uvést konkrétní příklady k oblasti výuky skladby?

Takhle, my v té deváté třídě jedeme podle naší učebnice, takže ty texty používáme z učebnice, ale učebnice je vlastně inspirována texty z českého tisku nebo rozhlasu.

Poslechové aktivity, které mám, jsou také často nahrané z českých radií nebo používáme třeba i materiály českých influencerů na YouTube a podobně.

Samozřejmě v češtině jsou situace, kde se to prolíná hodně, zvláště, když učíme třeba o první republice, tak se čtou úryvky z Karla Čapka, když se probírá válka, meziválečné období, tak Karel Poláček a jeho Bylo nás pět a podobně.

Máte dostatek kvalitních materiálů pro podporu vlastenectví při výuce českého jazyka?

Učebnici jste tvořili vy jako škola?

Ano, kolegyně, které učily kdysi devítku, tak dvě kolegyně byly hlavní tvůrčí.

Co vás vedlo k tomu, že jste tvořili vlastní učebnici, jestli mi k tomu můžete něco říct?

Já jsem přímo u toho zrodu té učebnice nebyla. Když to vznikalo, tak jsem učila o něco nižší třídy, nižší ročníky.

Ale co vím, tam šlo především o to, že my v rámci 8. a 9. třídy zároveň studenty připravujeme i na certifikované zkoušky na úrovni B1 a B2. Měli jsme kolegyni, která vyučovala nebo dělala přípravy cizinců na tyto dvě zkoušky v České republice. Myslím, že ještě stále pracuje na podobné pozici. Přišla s nápadem, že bychom mohli mít učebnice, které vlastně odpovídají struktuře zkoušek. Takže tam jsou vždycky psané testy, pak jsou tam poslechové aktivity, pak jsou tam úkoly k mluveným aktivitám. A v podstatě nějak potom s další kolegyní, která měla asi nejvíc zkušeností v tu chvíli u nás na škole, tak se rozhodly tímto způsobem pak vytvořit učebnici, která by žáky jednak připravila na zkoušku B1 a B2 a zároveň učila češtinu, včetně té gramatiky a všeho. V tom osmém a devátém

ročníku více používají gramatiku v praxi, že tam už ty poslechy jsou třeba z Českého rozhlasu, ty texty jsou třeba z českého tisku, takže vlastně to, co se celé roky učili, tak už v praxi nějak jsou schopní používat. Myslím, že to dává smysl.

Kromě učebnic používáte ještě jiné materiály?

Tak kromě těch učebnic používáme materiály, které si sami vytvoříme. Konkrétně v té devítce tam jedeme hodně podle naší učebnice, tak se pak snažíme třeba vytvořit různé zábavnější materiály, kde procvičujeme třeba tu látku, kterou jsme se naučili. A většinou jsou to různé hry a kvízy. Potom taky máme vlastivědné přednášky, které jakožto prezentace nebo úryvky z filmů a podobně pro nás vytváří, shání, dává dohromady jeden tatínek, dobrovolník, který má historii jako koníček. A tam třeba porovnáváme, v devítce konkrétně porovnáváme třeba každé století, historii, co se dělo v Čechách a co se dělo v Anglii. Jestli tam byly nějaké vazby nebo ne, nebo se každá ta země rozvíjela nějakým jiným směrem.

Jak vnímáte svou roli jako učitele při rozvoji vlastenectví u žáků?

Já teda můžu říct za sebe, protože jsem taky z bilingvní rodiny, takže já jsem to měla podobně jako ty děti. Včetně toho, že třeba, a to děti občas taky mývají, že když jsem se pak učila ten druhý jazyk, tak jsem odmítala nejdřív mluvit, protože jsem měla pocit, že jsem do toho jakoby nacpaná. Ale časem to člověk nějak vzal a mně to přišlo velmi důležité, a proto si myslím, mám pocit, že to je důležité i pro děti. Jednak pro jejich pocit vlastní identity, protože ta česká identita nějakým způsobem, ty české třeba zvyky, právě ten jazyk a podobně, tam stejně někde je. I kdyby to bylo třeba jenom, že navštěvují o prázdninách rodinu v Čechách, tak prostě ty vazby tam jsou. Takže mně přijde, že to vlastenectví je důležité i jako uvědomění si vlastních kořenů. Pak samozřejmě i třeba z praktického hlediska, když se na to dívám, tak ta čeština a každý jazyk navíc, otevře dveře.

Jaká jsou specifika výuky českého jazyka na zahraniční škole, kde jste působila?

Tak já myslím, že především po Brexitu, že nás hodně trápí nedostatek lidí. Protože před Brexitem sem jezdilo hodně stážístů. Lidí je teď strašně málo, protože je komplikované sem přijet a většinou ta víza jsou třeba jenom na tři měsíce a podobně.

Protože nejde jenom o výuku té češtiny, ale i to, aby se tam Češi a české rodiny, nebo alespoň z poloviny české, scházeli, aby to mělo i právě náboj určité české komunity. Je pravda, že těch akcí je nějakým způsobem o něco méně, než bývalo, protože prostě nejsou lidi.

Co se týká těch materiálů, tak tam máme poměrně dobrý systém, že vlastně každý materiál, který se vytvoří, se nahrává do společných složek. Takže kdokoliv přijde za ním, nebo kdokoliv i z jiné třídy, pokud se mu ten materiál hodí, tak ho může použít. Takže tohle to je dobrá věc, ale je pravda, že třeba zase, když jsme měli lidi navíc, tak třeba se mohl někdo postarat nebo pomoci třeba s administrativou a podobně, což teď v podstatě řešíme sami.

Výuka češtiny, tak tam samozřejmě je velký rozdíl u dětí, kteří mají oba rodiče Čechy a vlastně doma se mluví česky a u rodin, kde je jeden z rodičů cizinec. To bych řekla, že ty děti, které jsou z těch smíšených rodin, tak to mají samozřejmě mnohem těžší, protože ani česká strana nemluví doma česky. A potom je to obzvláště těžké, protože oni se to v podstatě potom opravdu učí jako cizí jazyk, když to tak řeknu. Samozřejmě se jim pak do toho pleť i dost angličtina, takže třeba takové ty různé jevy z anglického jazyka, tak se mi pak objevují v jejich pracích. Třeba všude dávají zájmeno já. Musím pořád upozorňovat a podobné ty věci, které jsou v angličtině jinak. Co jim dělá hodně problém, je naučit se vykat, protože tady se nevyká. Takže to je další věc a s tím mají problémy i v Čechách, když si mi pak rodiče stěžují, že přišli s dětma k doktorovi a děti doktorovi začaly tykat. Takže jsou oblasti, které jim samozřejmě dělají více potíže a prostě snažíme je na to nějak upozorňovat, že angličtina v tomhle smyslu je jiná.

rozhovor s UČŠBH2

V jaké třídě vyučujete?

Učím ve dvojtřídách, konkrétně 6. a 7. ročník a 8. a 9. ročník. Na druhém stupni mám celkem 22 žáků, ale počet dětí ubývá, čím jsou ve vyšším ročníku. Vyučování probíhá v sobotu, což je pro děti náročné, ale díky tradici školy máme stále dost žáků. Protože naše škola je nejstarší, vlastně jsme byli první, kdo založili takhle školu.

Podporujete ve svých hodinách výchovu k vlastenectví?

Snažím se asi upozornit na rozdíly, které v těch státech jsou. Vždycky to bereme jako ve vztahu k Francii, protože to je něco, s čím oni dokážou pracovat. Pro mě je hrozně důležité, aby pochopili krásu nějakého textu a je mi asi jedno, jestli se jim bude líbit Kytice, nebo jestli se jim bude líbit komiks. Snažím se jim předat vášeň pro literaturu. Také čteme české vtipy, ne jako vtipy, šla babička s Pepíčkem, ale třeba udělám koláže nebo děláme obrázky z české historie. Ted' jsme se bavili jsme se o krajích, a proč jsou některé kraje na periferii. A dala jsem tam právě tu rivalitu mezi Prahou a Brnem. Tak jsem se snažila vysvětlit českou mentalitu, kterou by oni nikdy neměli. Kdybych to měla shrnout, tak já se jim snažím předávat češství. Snažím se předat českou literární kulturu, a to bych řekla, že je v mých hodinách dominantní. Děti mají často tendenci něco vidět zkratkovitě, nebo naučeně a nedívají se na text, na to, co opravdu je v textu. Takže se snažím, naučit je číst, aby to bylo oproštěno od interpretací, které možná někde slyšeli, anebo mají pocit, že by to dobře znělo. Takže to se v nich snažím hlavně hodně probudit.

Jakým způsobem podporujete výchovu k vlastenectví? Mohla byste uvést konkrétní příklady k oblasti výuky skladby?

Určitě když vezmu literaturu, děláme pana Theodora Mundstocka. Je vázaný na nějaké téma holocaustu, 2. světové války, což bereme v dějepise. V češtině zařadíme práci s textem a snažíme se, vydedukovat, co je v tom textu psáno, porozumění textu. Nebo vymažu i/y, aby doplnili, nebo i velká písmena. Nebo změním nějaká znění, nějaké informace v tom textu a oni musí hledat. Nebo se třeba snažíme rozšiřovat slovní zásobu zaměřenou na konkrétní téma a potom pracujeme s různými kartičkami a děláme různé brainstormingy.

Využíváme české podcasty a mám předplatné Respektu, takže občas si poslechneme nějakou část z Respektu. Posloucháme často písničky, protože to je pro děti skvělé seznámení s českou kulturou, děláme takovou klasiku, že vynecháme nějaká slova, která by třeba pro ně mohla být komplikovanější a oni se je snaží doplňovat do textu. A to je hrozně zajímavé, jak oni chápou, nebo spíše někdy nechápou význam písňového textu. Pracujeme hodně s ČT edu. Občas posloucháme rádio na zkoušku poslechu a jestli dokážu rozumět dospělému mluvenému slovu, a to je tak nějak vše.

Výuky češtiny stavíme na práci s textem, protože potřebujeme, aby děti měly bohatou slovní zásobu, aby chápaly mluvené slovo. Aby přirozeně vnímaly jazyk, protože pro děti, které mají problém definovat a skloňovat, časovat, je prostě zbytečnost, abychom je učili rozbor vět a dělali jsme grafy. Díky tomu textu se učí mnohem přirozeněji a dokážou do toho dosazovat správné tvary. Když jim třeba řeknu, vytvořte plurál 7. pádu, tak to nezvládnou. Ale práce s textem není úplně jednoduchá, protože děti neradi čtou. Mám tam pár holčiček, co rády čtou, ale půlka té třídy, když vidí nějaké delší odstavce, tak jdou do mdlob.

Máte dostatek kvalitních materiálů pro podporu vlastenectví při výuce českého jazyka?

Na češtinu používám učebnici od Frause, takže sleduju ta témata. Takže vždycky probíráme to, co je v té učebnici. Třeba nebereme ale doplněk. Obecně bych řekla, že to spíš bývá těžší, jsou tam používaná slova, která česko-francouzské děti nemají možnost znát. Nedávno jsme dělali zkratky slov. Měli jsme například zkratku Národní park Šumava, v podstatě je to úplně zbytečný. My potřebujeme, aby věděli, co znamená zkratka např. nebo viz, což třeba nevědí.

Snažíme se upravovat učebnice pro praktickou potřebu. Řekla bych, že na každou hodinu si vyrábíme nějaké pracovní listy, inspirujeme se v učebnici tématem, potom se podíváme na internet, dáme nějaká cvičení dohromady, a to připravíme pro děti jako základ, se kterým v hodině pracujeme. Učebnici využíváme spíše my učitelé, abychom měli nějakou kostru, které se můžeme držet a potom tam třeba vybíráme cvičení na domácí úkoly.

my u výuky češtiny stavíme na práci s textem, protože potřebujeme hlavně, aby děti měly bohatou slovní zásobu, aby chápaly mluvené slovo. Aby přirozeně vnímali ten jazyk, protože pro děti, které mají problém definovat a skloňovat, časovat, tak je prostě zbytečnost, aby my jsme je učili rozbor vět a dělali jsme grafy, když neumí ten základ. Díky tomu textu se učí mnohem přirozeněji a dokážou do toho dosazovat správné tvary. Když jim třeba řeknu, vytvořte plurál 7. pádu tak to nezvládnou. Ale ta práce s textem není úplně jednoduchá, protože děti neradi čtou. Mám tam pár holčiček, co rády čtou, ale půlka té třídy, když vidí nějaké delší odstavce, tak jdou do mdlob.

Funguje ve škole knihovna?

Funguje u nás knihovnička, je malá, moc knih v tom není. Ale knihy jsou dost často rozpůjčované, protože děti mají povinné čtenářské deníky na každé prázdniny, co máme. Ty knížky, které bychom nejvíce potřebovaly stojí spoustu peněz. Máme neustále problémy s rozpočtem, takže většinou čekáme, jestli nám někdo dá nějaké knihy darem. Pokaždé to nejsou úplně knihy, o které bychom stáli. Mrzí mě, že nemáme online knihovnu, že nemůžeme dětem půjčovat do čtečky knih knížky. To jsem se snažila nějak zprovoznit, ale není to úplně jednoduché. Potom tady máme České centrum, které má taky knihovnu, jenže to je spíš zaměřené na dospělé čtenáře a mají hodně knih, které se týkají francouzské tematiky. Takže když probíráme nějaké žánry, snažím se demonstrovat nějaké žánry, tak na to je to super; ale stává se často, že hledám všude na internetu. Jsem ještě zapsaná na univerzitách v Česku, takže mám nějaké přístupové údaje do knihoven, tam jsou ty věci občas online, ale velmi často ne, jelikož podléhají autorským právům. Což znamená, že k Boženě Němcové se dostaneme, ale nedostaneme se k těm věcem, které bych reálně s těmi dětmi mohla dělat a které by je mohly bavit.

Jak vnímáte svou roli jako učitele při rozvoji vlastenectví u žáků?

To je zajímavá otázka, protože my bychom měli být jako učitelé asi apolitický a objektivní, ale určitě si myslím, že jsem párkrát zhřešila. Že jsem začala brát nějaká témata, která jsou pro mě důležitá a z mojí perspektivy. Politice se upřímně vyhýbám, protože jsou tu rodiče, kteří mají různá přesvědčení, a to je zbytečné, abychom se dostávali do nějakého konfliktu. Ale třeba jsem přinesla dětem téma feminismus v české společnosti a z toho byli docela v šoku, když jsme se podívali na nějaké statistiky a srovnávali jsme je s francouzskými statistikami, že postavení ženy ve společnosti je mnohem lepší tady. Někdo mi tam říkal, ježíš chudák máma, já se nedivím, že emigrovala.

Jaká jsou specifika výuky českého jazyka na zahraniční škole, kde působíte?

Narážíme na spoustu věcí,arážíme na to, že máme nevhodné prostory, kde učíme. Máme dvojtřídky, a když potřebujeme děti rozdělit, tak jsme v jedné místnosti. Jenom děti se dívají jiným

směrem, tudíž se navzájem strašně rušíme a nemáme dostatek prostoru, aby každá třída mohla být samostatně. My jsme v prostorách Českého centra, jsme za to vděční, jinak bychom neexistovali. Ale České centrum má jednu velkou knihovnu, tak tam nacpěte 22 dětí ze 4 tříd a uče je. To je není nic příjemného, to je náš největší problém. Další to, že je to sobota, takže dětem se nechce. Jsou děti, které chodí nadšeně do 9. třídy a jsou děti, které 9 let rodiče nutí, aby tam chodily. Další je nedostatek finančních prostředků. Byli bychom velmi rádi, kdyby děti mohly pracovat s tablety. Jelikož nemáme projektor, nemáme možnost zatemnění oken, tak videa pouštím ze svého notebooku, který držím nad hlavou, aby to všichni viděli. Bohužel máme takové technické limity.

rozhovor s UČŠ

V jaké třídě vyučujete?

Působím v šestém a sedmém ročníku, je to dvojtřídka, takže vyučuji ve dvou třídách najednou.

Podporujete ve svých hodinách výchovu k vlastenectví?

Rozhodně. My se hodně snažíme připomínat české svátky a tradice, to i na mimoškolních akcích, kdy pořádáme mikulášskou nadílku, vánoční dílny. Co se týká hodin češtiny, tak to se snažím připomínat svátky a tradice v hodině. Třeba na svátek Václava se o něm bavíme a připomínáme si ho jako patrona českých zemí. Nebo když je 17. listopadu, to se prakticky celá sobota týká jenom toho státního svátku. Bavili jsme se i o tradicích na sv. Martina. Snažíme se směřovat hlavně k svátkům a tradicím. Pak dětem dávám číst české knihy. Každou přestávku mohou jít do knihovny a knížky si půjčit. Samozřejmě, že čteme i v hodinách. My máme ještě předmět, kdy propojujeme dějepis a zeměpis, aby se dozvěděli i něco o českých reáliích a historii, tak to myslím, že vlastenectví podporujeme hlavně tam. Takže určitě u žáků podporujeme národní identitu, i když více ve výuce vlastivědy, zároveň i mimoškolními akcemi, které pořádáme.

Jakým způsobem podporujete výchovu k vlastenectví? Mohla byste uvést konkrétní příklady k oblasti výuky skladby?

Tak jak už jsem říkala. Pokud se bavíme o syntaxi, kde žáci právě pracují s tím, že vymažu i/y a oni tam doplňují koncovky ve shodě s podnětem nebo dělají rozbory těch vět, že určují větné členy nebo mají dokončit příběh, kdy já jim dám grafy a oni mají podle těch grafů napsat nějaké věty tak, aby dokončili ten příběh. Nebo když jsme probírali učivo o syntaxi, tak na textu od Boženy Němcové rozlišovali věty jednoduché a souvětí.

Máte dostatek kvalitních materiálů pro podporu vlastenectví při výuce českého jazyka?

Já občas ve výuce využívám učebnici od SPN, hlavně když chci pracovat s texty, tak tam vím, že něco najdu. Jinak si materiály tvoříme hodně sami, pak je sdílíme na disku. Kdybych měla jet úplně podle učebnice, tak bych skoro nic neudělala, protože když učíme jenom v sobotu, tak toho času není nazbyt. Využívám už taky hotové materiály, třeba něco na učitelnicí, nebo různě hledám na internetu. Ono je potřeba si ty materiály vždycky upravit, protože ta slovní zásoba u některých žáků není vždy dobrá. Hodně zapojujeme i nějaké písničky, nebo ukázky z filmů.

Setkáváte se s nějakými problémy při rozvíjení národní kulturní identity ve výuce českého jazyka?

Já bych řekla, že je to asi hlavně dostupnost českých knih, které v té online podobě prostře nejsou snadno dostupné. To myslím, že je takový největší problém u nás.

Jaká jsou specifika výuky českého jazyka na zahraniční škole, kde působíte?

U nás je to hlavně výuka v sobotu, protože je vidět, že pro děti je to volný den. A když vidí spolužáky ze školy, že mají na soboru program, a oni jdou do školy, tak to je pro ně těžké. Taky je jasný vliv toho druhého jazyka, dětem hlavně menším, dělá problém, když se učí číst, taky mají problémy s rozlišováním délky samohlásek. Nebo samozřejmě rozdíl ve slovosledu je vidět. Taky nás trápí materiální vybavení. Třeba nemůžeme s žáky vůbec pracovat na počítačích nebo tabletech, protože nejsou finance.

Jak vnímáte svou roli jako učitele při rozvoji vlastenectví u žáků?

Já se snažím být tady jako prostředník, jako ten zkušenější, který má již nějaké znalosti té kultury nebo historie, a to se jim snažím předat. Hodně se spolu bavíme o České republice, svátcích, tradicích, chci, aby rádi četli české knihy, zajímali se o českou historii.

Rozhovor s UEŠ

Podporujete ve svých hodinách výchovu k vlastenectví?

Vlastenectví to je složitější, protože vy můžete mít dva druhy vlastenectví, takže třeba ten typ vlastenectví Bernarda Bolzana, to znamená vlastenectví vázaný na stát a na instituce tak to jo, že si máme vážit, že něco funguje bez ohledu na ty občas obskurní postavy, které si lidé zvolí do jednotlivých pozic, tak to vyučuji, jako vlastenectví ke státu, území, k rozvoji nějaké kultury, nějaké znalosti. Ale vlastenectví jako národní, to ne.

Jakým způsobem podporujete výchovu k vlastenectví? Mohl byste uvést konkrétní příklady k oblasti výuky skladby?

Já učím syntax valenční, učím to spíše od stavby. Řeknu jim, to co mi chtějí říct, aby vytvořili větu, nebo jim třeba dám větný vzorec a mají na to vytvořit různé věty, které budou mít jiný, různý obsah. Úplně systematicky to neučím, ale co se týká shody přísudku s podmínkem, tak já vím, že kolegyně a S1 až S3, tak učí z učebnic, které jsou u NOVÉ ŠKOLY - Duha, kde se používají, umělé vytvořené pro tu učebnici, i když tam jsou třeba texty, které mají nějakého autora, má to nějaký smysl dohromady. Na syntax nerozvíjím, protože to si myslím, že děti v tomto věku si musí umět větu postavit.

Máte dostatek kvalitních materiálů pro podporu vlastenectví při výuce českého jazyka?

Materiály využívám převážně z učebnic, jako jsou řady od Frause. Nicméně většina konceptů je přizpůsobena tak, aby odpovídala potřebám bilingvních dětí. Pokud narazíme na neznámé koncepty nebo české realie, věnujeme jim čas a kontextualizujeme je, aby děti lépe chápaly jejich význam.

Jak vnímáte svou roli jako učitele při rozvoji vlastenectví u žáků?

Vnímám svou roli jako zprostředkovatele, který pomáhá žákům uvědomit si vztah k českému státu, jeho kultuře a jazyku. Mým cílem je nejen předat znalosti, ale také rozvíjet vztah žáků k české literatuře a kultuře.

Jaká jsou specifika výuky českého jazyka na zahraniční škole, kde jste působila? Opakují se při výuce syntaxe nějaké jevy? Například tvorba konstrukcí vlivem cizího jazyka, typické chybné vazby, užití souřadných vs. podřadných struktur atd.

Specifikem je, že děti často přejímají vliv jiných jazyků, což se projevuje ve stavbě vět a slovosledu. Namísto systematické výuky syntaxe se soustředím na praktické užití jazyka – děti tvoří věty podle daných vzorců a zaměřují se na jejich smysl a logickou stavbu.

1.2 Příloha 2 – Výukový materiál ČŠBH LONDÝN

VĚTNÁ SKLADBA – OPAKOVÁNÍ

VĚTNÉ ČLENY

Máme několik větných členů a to:

- a. základní - a
- b. rozvíjející -,
.....,
.....

PODMĚT (Po)

S přísudkem je

Vyjadřuje původce děje nebo nositele činnosti, stavu či vlastnosti.

Ptáme se na něj:

DĚLENÍ PODMĚTU:

- Holý = Petr jede na kole.
- několikanásobný = Amálka, Jirka a Vojta vyhlížíjí přijíždějící babičku.
- nevyjádřený = Chceš kousek čokolády?
- všeobecný = V televizi oznamovali narození slona.
- neurčitý = Na půdě to zapraskalo.

1. Vyhledej podmět ve větách a urči, o jaký druh podmětu se jedná.

Pavel musel odejít dříve. Nadšení diváci nepřestávali tleskat. Zralé jahody, maliny a borůvky rostly na kraji lesa. V rádiu si povídali o prezidentských volbách. Nadšení diváci nepřestávali tleskat.

PŘÍSUDEK (Př)

Jedná se o základní větný člen.

Podmětu přisuzuje vlastnost, činnost nebo stav.

DĚLENÍ PŘÍSUDKU

- **Slovesný** – vyjadřuje se slovesem
- **slovesný jednoduchý** – tvoří jedno sloveso = Anička hraje na klavír.
- **slovesný složený** – složený ze slovesa způsobového (muset, moci, smět, mít, chtít) nebo fázového (začít, začínat, zůstat, zůstávat, přestat, přestávat) a infinitiv slovesa. = Pes chce dostat pamlsek.
- **Jmenný se sponou** – vyjádřený sponou a jmennou částí. Spona (být, bývat, stát se, stávat se) + přídavné nebo podstatné jméno. = Pavel se stal expertem na počasí.
- **jmenný** – spona v přísudku chybí = Sliby chyby. Průjezd zakázán.
- **citoslovečný** – vyjádřený citoslovcem = Pes hop přes plot.

2. Najdi ve větách přísudek a urči, o jaký druh se jedná.

Uprostřed lesa se dívka zastavila. Karel IV. je zakladatelem univerzity v Praze. Žáci se museli připravovat na test. Chtěla se stát herečkou. Pes nejlepší přítel člověka. Žába žbluňk do potoka. Franta hraje od dětství hokej.

PŘEDMĚT (Pt)

Ve větě rozvíjí přísudek a vyjadřuje osobu, zvíře nebo věc, který se děje týká.

Předmět můžeme vyjádřit:,,

Ptáme se na něj:

.....

3. Kde se ve větách vyskytuje předmět a vyznač.

Markéta utrhla Lucii ze stromu jablko. Vyhráli jsme zajímavé knihy. S kamarády je vždy velká legrace. Sousedé odjeli bez svého pejska. Jeho vyprávění nevěřím. Test obsahoval velmi těžké otázky. Spolužáci si povídali o novém filmu.

PŘÍVLASTEK (Pk)

Přívlastek dělíme na a

.....

Blíže určuje a rozvíjí a může být vyjádřen podstatným jménem, přídavným jménem, zájmenem, číslovkou nebo slovesem v infinitivu.

Ptáme se na něj:

.....

a. PŘÍVLASTEK SHODNÝ (Pks)

- shoduje se s podstatným jménem v pádě, rodě, čísle.
- většinou stojí před pod. jménem (nemusí to tak být vždy!)
- vyjádřen: přídavným jménem, zájmenem, číslovkou.

Př: Špinavý čuník jde po cestě. – Kdo co? Špinavý čuník, špinavého čuníka, špinavým čuníkem,....

b. PŘÍVLASTEK NESHODNÝ (Pkn)

- při skloňování se nemění podle podstatného jména
 - často stojí za podstatným jménem
 - je vyjádřen: podstatným jménem, slovesem v infinitivu, někdy i příslovcem
- Př: Dostal jsem buchtu od babičky. (– Kdo co? Buchtta od babičky, buchtty od babičky, s buchtou od babičky,...)

TIP: nejrychlejší způsob, zda se shodují či ne je srovnání 1. a 7. pádu.

PŘÍSLOVEČNÉ URČENÍ (Pu)

Vyjadřuje okolnosti děje nebo stavu.

Ptáme se na něj:

.....

Máme 8 druhů Pu:

1. **Pu** **místa** – ptáme se:

 Př. Kočka vylezla na okno. Kam vylezla Kočka? Na okno.
2. **Pu** **času** – ptáme se:

3. **Pu** **způsobu** – ptáme se:

 Př. Včera jsem domů přišla pozdě. Kdy jsem přišel pozdě? Včera.
4. **Pu** **míry** – ptáme se:

5. **Pu** **příčiny** – ptáme se:

 Př. Vypadalo to hodně hezky. Jak moc to vypadalo hezky? Hodně
6. **Pu** **účelu** – ptáme se:

 Př. Kvůli dešti nešli na výlet. Proč nešli na výlet? Kvůli dešti.
7. **Pu** **podmínky** – ptáme se:

 Př. Připili si na zdraví. Za jakým účelem si připili? Na zdraví. (Aby byli zdraví)
8. **Pu** **přípustky** – ptáme se:

 Př. za deště nikam nepůjdu. Za jakých podmínek nikam nepůjdu? Za deště.

 Př. Navzdory dešti šli ven. Navzdory čemu šli ven? Navzdory dešti.

4. Najdi příslovečné určení a urči jeho druh.

Děti si hrály na zahradě. Dodnes na to rád vzpomínám. Žáci nesmějí opustit třídu bez souhlasu učitele. Vstupenky byly příliš drahé. Pro nemoc nemohl přijít do školy. Podal mi ruku na usmířenou.

DOPLNĚK (Do)

Závisí na dvou větných členech: Na slovesu (Př) a podstatné jméno (Po nebo Pt)
 Můžeme najít vazbu na oba základní větné členy.

Ptáme se:

Doplňěk většinou stojí na konci věty!

Př: Závodník doběhl udýchaný. – Závodník udýchaný. Doběhl udýchaný.

GRAFICKÝ ROZBOR VĚTY

Př. V tu chvíli bzučení vzdáleného letadla ustalo.

- určíme základní skladební dvojici
- zjistíme další rozvíjející větné členy a zapíšeme do grafu tak, jak jdou ve větě po sobě. Nesmíme zapomenout na zaznačení vztahů závislosti.

5. Udělej rozbor věty a graficky ji zapiš.

Děti se velmi těší na své kamarády ze školy.

Srpnová bouře polámala ovocné stromy v zahradě.

1.3 Příloha 3 – Výukový materiál ČŠBH Londýn

VÝZNAMOVÉ POMĚRY MEZI NĚKOLIKANÁSOBNÝMI VĚTNÝMI ČLENY

Několikanásobný větný člen *je tvořen dvěma a více větnými členy stejného druhu* (např.: *Pepa, Jirka a Ivoš jsou kamarádi; malá, ale šikovná Ája vyhrála; pojedeme do Chorvatska, nebo do Itálie*)

Jsou odděleny *spojovacími výrazy nebo čárkami*

Mezi několikanásobnými větnými členy jsou *významové poměry*

1. + **SLUČOVACÍ** - a, i, ani, také, potom, ani – ani, hned – hned, jednak – jednak....
2. ⊔ **STUPŇOVACÍ** – ba, ba i, ba ani, dokonce, dokonce i, nejen – nýbrž i, nejen – ale dokonce (i)...
3. × **ODPOROVACÍ** – ale, avšak, však, nicméně, nýbrž, jenže, naopak, sice – ale...
4. ~ **VYLUČOVACÍ** – nebo, anebo, či, jinak, buď – (a)nebo, at' – či...
5. ← **PŘÍČINNÝ** – neboť, vždyť, totiž...
6. → **DŮSLEDKOVÝ** – proto, tedy, tudíž, a proto, a tedy, a tak, a tudíž

Upozornění: Příčinný poměr se mezi několikanásobnými větnými členy příliš nepoužívá.

Úkol č. 3: Podtrhni několikanásobné větné členy, urči jejich druh. Poté urči jejich poměr a doplň interpunkci (čárku).

krásný ale drahý počítač
mluvil pomalu a zřetelně
buď doma nebo před kinem
drahý neboť zlatý prsten
pracoval rychle avšak špatně
práce byla namáhavá a tudíž únavná
zavolám ráno i večer
přišel Honza dokonce i Petr
byli unavení a proto tiší
psal rychle a proto nečitelně

Úkol č. 4: Podtrhněte několikanásobné větné členy a určete významový poměr (můžeš použít značky)

Jeho výkon byl slabý, a proto nebodovaný. ___ Buď Lenka, nebo Martina pojedou na olympiádu. ___ Malí, ba i velcí výskali na kolotočích. ___ Tropicke podnebí je suché a teplé. ___ Nejen Jirka, ale i Marek jsou dobří fotbalisté. ___ Dárek nedostane Milan, ale Jitka. ___ Malá, roztomilá štěňata si hrála na trávníku. ___ Jednak Iva, jednak Pavla chtěly do kina. ___ Sice se omluvil Jenda, ale ne Olda. ___ Zdali hlavní roli dostane Adam, či Michal, to nikdo nevěděl. ___

- Úkol č. 5:** Vytvořte jednoduché věty obsahující následující několikanásobné členy s příslušnými významovými poměry.
1. příslovce, odporovací
 2. přídavná jména, důsledkový
 3. podstatná jména, stupňovací

1.4 Příloha 3 – Výukový materiál ČŠBH Paříž

PŘÍSTAVEK

- blíže určuje jev, osobu, věc - součástí nesmí být sloveso - oddělujeme ho z obou stran čárkami.
- Božena Němcová, **česká spisovatelka**, žila v 19. století.

1.5 Příloha 3 – Výukový materiál ČŠBH Paříž

PŘÍSTAVEK

Božena Němcová, **česká spisovatelka**, žila v 19. století.

Jan Amos Komenský, **učitel a filozof**, je známí jako učitel národů.

Paříž, **hlavní město Francie**, je plná památek a turistů.